APPENDIX - A

TOOLS

A-1 Evaluative Criteria (Principal)

A-2 Evaluative Criteria (Teacher)

A-3 OCDQ

A-4 LBDQ

A-5 Desai-Bhatt Group Intelligence Test

A-6 Achievement Test

A-7 Interview Schedule

A-1 Evaluative Criteria (Principal)

Centre of Advanced Study in Education

M.S. University

Baroda

Evaluative Criteria (Principal)

Note :

This questionnaire contains many statements, prepared for the evaluation of the schools. Please read each statement carefully and answer keeping in view the school where you are working. Please feel free to answer all the questions. Your answers will be kept confidential. The success of the research depeønds upon the correct information given by you.

Many thanks for your cooperation.

Investigator

Sabiha Mehdi

A. <u>General Information</u> :

1. Name of the School ______________________

2. Address ______________________________

3. Management (please ✓)

a. i. private _____. ii. Government _____.

b. I. aided _____ . II. Unaided _____.

B. <u>Physical Facilities</u> :

1. <u>Location</u> :

Is your school situated in (Please ✓)

i. natural surrounding _____.

ii. congusted area _____.

2. Transportation facilities Yes/No

3. <u>Building</u> :

a. Has the school a building of its own? Yes/No

b. If no, what are the existing arrangements for the building?

i. Rented _____. ii. Leased _____. iii. Any other _____.

c. Is there a playground? Yes/No

d. Do the following rooms exist? (Please ✓)

i. Principal's Room _____

ii. Staff Room _____

iii. Office Room _____

iv. Store Room _____

v. Audio-Visual Room _____

vi. Museum _____

vii. Indoorgames Room _____

viii. Library _____

ix. Auditorium _____

x. Canteen _____

e. Class Room :

i. What is the size of the classroom? (Please state in square feet) _____

ii. Number of students per class. _____

iii. State whether children sit on

a. chairs _____ b. benches _____.

c. dari _____.

iv. Is the furniture sufficient? Yes/No

C. Finance :

Please give the amount of expenditure (wherever applicable) in the following table, for the year 1975-76.

Item	Amount in Rs.
Instructional materials	________
Physical and Health Education	________
Ancillary Services	________
Staff Salary	________
Administration and Supervision	________
Total Expenditure	________

D. <u>Staff Composition</u> :

Please state the details about the staff including principal/headmaster (1975-76).

Sr. No.	Qualification	Experience	Extra Duties	Pay Scale

E. <u>Library</u> :

1. Do you have a library? Yes/No
2. a. Is there a qualified librarian in-charge of the library? Yes/No

b. If yes, he/she is a (please ✓)

i. full time employee ____

ii. part time employee ____

c. If no, please state who looks after the organization and work of the library?

d. What are the timings of the Library? (Please ✓)

i. Morning or Evening ____

ii. Recess ____

iii. No fixed time ____

e. Is there a reading room accommodation in your library? Yes/No

f. What is the number of books in your library as on the close of the year 1975-76? ________

A-2 Evaluative Criteria (Teacher)

Centre of Advanced Study in Education

M.S.University

Baroda

Evaluative Criteria(Teacher)

Note :

This questionnaire contains many statements prepared for the evaluation of the schools. Please read each statement carefully and answer keeping in view the school where you are working. Please feel free to answer all the questions. Your answers will be kept confidential. The success of the research depends upon the correct information given by you.

Many thanks for your cooperation.

Investigator

Sabiha Mehdi

1. a. Name of the School ______________________

b. Address ______________________

2. Teaching Methods :

What are the teaching methods used by you in your school? (Please ✓)

Generally = 50% and above

Frequently = 50% to 30%

Less Frequently = below 30%

Sr. No.	Method Used	Generally	Fre-quently	Less Frequently	Not at all
1.	Text Book Method	___	___	___	___
2.	Question-Answer	___	___	___	___
3.	Group Technique	___	___	___	___
4.	Audio-Visual Aid	___	___	___	___
5.	Field-Trip	___	___	___	___
6.	Role Play	___	___	___	___
7.	Dramatization	___	___	___	___
8.	Story Telling	___	___	___	___
9.	Demonstration	___	___	___	___
10.	Problem Solving	___	___	___	___
11.	Translation Grammar	___	___	___	___
12.	Direct Method	___	___	___	___
13.	Structural Approach.	___	___	___	___

3. Instructional Materials :

A. Audio-Visual Aids :

Please give a list of the audio-visual aids used in your school.

B. Equipments for Cultural Programme :

Please furnish a list of the equipments used for cultural programmes.

4. Co-curricular Activities :

Please mention the time allotted (wherever applicable for each co-curricular activity in your school.

Items	Time allotted
1. Games and Sports	____
2. Painting	____
3. Gardening	____
4. Literary Activities	____
5. Scouting	____
6. Cultural Programme	____
7. Excursion	____
8. Student Union	____

5. Assessment Scheme :

1. How often are the examinations held in your school? (Please ✓)

   i. Weekly ______
   ii. Fortnightly ______
   iii. Monthly ______
   iv. Quarterly ______
   v. Half yearly ______
   vi. Annually ______

2. Please describe the nature of the questions asked in the examination. (Please ✓)

   i. Essay type ______
   ii. Objective type ______
   iii. Multiple choice ______

3. Reporting :

   a. Do you inform the students of their progress from time to time? Yes/No

   b. If yes, how frequently (Please ✓).

      i. Monthly ______
      ii. Quarterly ______
      iii. Half yearly ______
      iv. Annually ______
      V. Any other ______

   c. Is there any report card? Yes/No

   d. If yes, please attach a sample.

A-3 Organizational Climate Description Questionnaire

(OCDQ)

કોડ નં. _______ સ્કોર

૧ ____________________

૨ ____________________

૩ ____________________

૪ ____________________

૫ ____________________

૬ ____________________

૭ ____________________

૮ ____________________

કુલ ____________________

સેન્ટર ઓફ એડવાન્સડ સ્ટડી ઇન એજ્યુકેશન
મ. સ. યુનિવર્સિટી ઓફ વડોદરા
વડોદરા

સંસ્થાકીય વાતાવરણ સૂચક પ્રશ્નાવલી
(Organizational Climate Description Questionnaire)

ફક્ત સંશોધન માટે

<u>સામાન્ય માહિતી:</u>
શાળાનું નામ અને સરનામું : ____________________
____
____

<u>સૂચના</u> :-

૧. આ પ્રશ્નાવલીમાં કુલ ૬૪ વિધાનો છે. દરેક વિધાન શાળા-સંસ્થાની અંદર આચાર્ય કે શિક્ષકનું વર્તન દશાર્વે છે. આ વિધાનો આચાર્ય અને શિક્ષકો અને શિક્ષક-શિક્ષક વચ્ચેનો સંબંધો દર્શાવે છે. દરેક વિધાન કાળજીપૂર્વક વાંચી અને તમે જે શાળામાં કામ કરો

છો તેના સંબંધમાં જ જવાબ આપો છો તે ચૂકશો નહિ. આ વિધાનોની તપાસ સારા કે ખરાબ ની દૃષ્ટિએ ન કરશો.

૨. દરેક વિધાનની સામે જવાબના ચાર વિકલ્પ દર્શાવ્યા છે. તેમાંથી કયો વિકલ્પ જે તે વિધાનને તમારી શાળાના સંબંધમાં બરાબર લાગુ પડે છે તે ચકાસો, નક્કી કરો અને યોગ્ય ખાનામાં ✓ ની નિશાની કરો.

૩. આપના ઉત્તરો સંપૂર્ણ રીતે ખાનગી રહેશે તે માટે નિશ્ચિંત રહેશો. આથી વિના સંકોચે ઉત્તર આપશો.

૪. તમારા સાચા અને પ્રમાણિક જવાબો પર જ સંશોધનની સફળતાનો આધાર છે તે ભૂલશો નહિ.

૫. ઉદાહરણ :

શિક્ષકો એક બીજાને નામથી જ સંબોધે છે.

ભાગ્યેજ	ક્યારેક ક્યારેક	મોટેભાગે	હંમેશા
___	___	___	___

તમારા સહકાર બદલ આભાર.

Adapted From OCDQ Developed by Halpin & Croft, 1963.

		ભાગ્યેજ	ક્યારેક ક્યારેક	મોટેભાગે	હમેશા
૧.	આ શાળાના શિક્ષકોનું વર્તન ચીડ ચડે એવું છે.	---	---	---	---
૨.	આ શાળાનું એક લઘુમતી જૂથ બહુમતીનો હમેશા વિરોધ કરે છે.	---	---	---	---
૩.	શિક્ષકો પર ચીલાચાલુ શિક્ષકો નૈતિક દબાણ લાવે છે.	---	---	---	---
૪.	કેટલાક શિક્ષકો આચાર્ય પાસેથી વિશિષ્ટ લાભ મેળવવા પ્રયત્ન કરે છે.	---	---	---	---
૫.	શાળાસભામાં જ્યારે કોઈક બોલતું હોય ત્યારે અન્ય શિક્ષકો વચમાં બોલી ખલેલ પહોંચાડે છે.	---	---	---	---
૬.	શાળાસભામાં કેટલાક શિક્ષકો નિરર્થક પ્રશ્નો પૂછે છે.	---	---	---	---
૭.	શાળાસભામાં શિક્ષકો ભળતી ચર્ચાએ ચઢી જાય છે.	---	---	---	---
૮.	આ શાળામાં શિક્ષકો પોતાની જાતેજ શાળાના કામ માટે વધુ સમય રોકાય છે.	---	---	---	---
૯.	શિક્ષકો શાળા છોડી જવાની વાતો કરતા હોય છે.	---	---	---	---

		ભાગ્યેજ	ક્યારેક ક્યારેક	મોટેભાગે	હંમેશા
૧૦.	શિક્ષકો પોતાની પસંદગીના જૂથોમાં જ એકબીજા સાથે હળીમળી આનંદ કરે છે.	---	---	---	---
૧૧.	શિક્ષણકાર્યમાં કેટલાક ચીલા-ચાલુ કાર્યો અવરોધક બને છે.	---	---	---	---
૧૨.	શિક્ષકોને ઘણી બધી સમિતિ-ઓમાં રોકાયેલા રહેવું પડે છે.	---	---	---	---
૧૩.	વિદ્યાર્થીઓના પ્રગતિપત્રકો તૈયાર કરવામાં શિક્ષકોને ખૂબજ મહેનત પડે છે.	---	---	---	---
૧૪.	વહીવટી કામને લગતું તુમારકાર્ય આ શાળામાં બોજારૂપ છે.	---	---	---	---
૧૫.	વહીવટી રીપોર્ટ તૈયાર કરવા માટે શિક્ષકોને પૂરતો સમય આપવામાં આવે છે.	---	---	---	---
૧૬.	શૈક્ષણિક સાધનોના યોગ્ય ઉપયોગ માટે શિક્ષકોને જરૂરી સૂચનાઓ અને માર્ગદર્શન મળી રહે છે.	---	---	---	---
૧૭.	શિક્ષકોનું આત્મધૈર્ય (Morale) ઘણું ઉંચુ છે.	---	---	---	---
૧૮.	શિક્ષકો અપ્રતિમ જુસ્સાથી પોતાનું કામ કરે છે.	---	---	---	---

		ભાગ્યેજ	ક્યારેક ક્યારેક	મોટેભાગે	હંમેશા
૧૯.	આ શાળાના શિક્ષકો શાળા પ્રત્યે ઉત્સાહપ્રેરક જુસ્સો બતાવે છે.	___	___	___	___
૨૦.	શાળાની સાધનસામગ્રીની સંભાળ રાખનાર વ્યક્તિ મળી શકે છે અથવા તેની વ્યવસ્થા થઇ શકે છે.	___	___	___	___
૨૧.	મોટા ભાગના શિક્ષકો સહકાર્ય-કરોના દોષોનો સ્વીકાર કરી લે છે.	___	___	___	___
૨૨.	વર્ગશિક્ષણ અંગેની જોઇતી સામગ્રી આશાળામાં તાત્કાલિક મળે છે.	___	___	___	___
૨૩.	અનૌપચારિક રીતે જ્યારે શિક્ષકો મળે છે ત્યારે હાસ્યની છોળો ઉછળે છે.	___	___	___	___
૨૪.	શાળાસભામાં ચાલો ત્યારે આમ કરી નાખીએ એ પ્રકારની લાગણી પ્રવર્તે છે.	___	___	___	___
૨૫.	વર્ગશિક્ષણ માટે પાઠ્યેતર પુસ્તકો મળી રહે છે.	___	___	___	___
૨૬.	શાળાના શિક્ષકો વિદ્યાર્થીઓની અંગત સમસ્યાઓ હલ કરવા માટે સમય આપે છે.	___	___	___	___

		ભાગ્યેજ	ક્યારેક ક્યારેક	મોટેભાગે	હમેશા
૨૭.	આ શાળામાં કામ કરતી વ્યક્તિઓ એકબીજા સાથે મિત્રતા ધરાવે છે.	---	---	---	---
૨૮.	શિક્ષકો પોતાની શાળામાં કામ કરતાં અન્ય સહકાર્યકરોને પોતાને ઘેર આમંત્રે છે.	---	---	---	---
૨૯.	શિક્ષકોને એકબીજાની કૌટુંબિક પરિસ્થિતિની જાણ છે.	---	---	---	---
૩૦.	શિક્ષકોએ એકબીજાને પોતાની અંગત વાતો કરે છે.	---	---	---	---
૩૧.	શાળાના સમય દરમ્યાન શિક્ષકો હળીમળીને હળવો આનંદ મજાક કરે છે.	---	---	---	---
૩૨.	વહીવટી અહેવાલો શિક્ષકો એકબીજાના સહકારથી તૈયાર કરે છે.	---	---	---	---
૩૩.	વહીવટી અહેવાલો શિક્ષકો પોતાની જાતેજ તૈયાર કરે છે.	---	---	---	---
૩૪.	ચર્ચાના મુદ્દાઓથી ભરપૂર એવા એજન્ડાના આધારે શિક્ષકસભા યોજાય છે.	---	---	---	---

		ભાગ્યેજ	ક્યારેક ક્યારેક	મોટેભાગે	હમેશા
૩૫.	શિક્ષકસભામાં ફકત આચાર્યના અહેવાલો જ રજૂ કરવામાં આવે છે.	---	---	---	---
૩૬.	આચાર્ય શાળાની સ્ટાફ મીટીંગ-નું સંચાલન કોઇપણ પ્રકારે પોતાના વ્યક્તિત્વની અસર લાવ્યા વગર જ કરે છે.	---	---	---	---
૩૭.	ચાલુ શાળાએ શિક્ષકો શાળા બહાર લટાર મારવા નીકળી પડે છે.	---	---	---	---
૩૮.	રીસેસમાં ચા પાણીની વ્યવસ્થા શિક્ષકો પોતે પોતાની રીતે કરી લે છે.	---	---	---	---
૩૯.	આચાર્યે ઘડેલા નિયમોને કોઇ પડકારતું નથી.	---	---	---	---
૪૦.	આચાર્ય રોજ દરેક શિક્ષકનો સંપર્ક સાધે છે.	---	---	---	---
૪૧.	શિક્ષકોને જરૂર પડે ત્યારે ઓફિસની સુવિધાઓ મળી રહે છે.	---	---	---	---
૪૨.	નિરીક્ષક આચાર્યની તપાસનો અહેવાલ શિક્ષકને જણાવવામાં આવે છે.	---	---	---	---

		ભાગ્યેજ	ક્યારેક ક્યારેક	મોટેભાગે	હમેશા
૪૩.	વર્ગના સમયપત્રક અંગેના બધાજ નિર્ણયો આચાર્ય પોતે કરે છે.	---	---	---	---
૪૪.	શિક્ષકોમાં કાર્યની વહેંચણી મુખ્યત્વે આચાર્ય કરે છે.	---	---	---	---
૪૫.	આચાર્ય શિક્ષકોનું વિષયવસ્તુનું જ્ઞાન ચકાસે છે.	---	---	---	---
૪૬.	આચાર્ય શિક્ષકોની ભૂલો સુધારે છે.	---	---	---	---
૪૭.	શિક્ષકો પોતાની પૂર્ણ શકિત-ઓનો ઉપયોગ કરી કામ કરે એવી પરિસ્થિતિ આચાર્ય સર્જેછે.	---	---	---	---
૪૮.	શિક્ષકો ઉપર વધારાનું કામ લાદવામાં આવે છે.	---	---	---	---
૪૯.	આચાર્ય કામ કરવા કરતાં બોલે છે વધારે.	---	---	---	---
૫૦.	આચાર્ય શાળાના ધારાધોરણની ઉપરવટ જઇ શિક્ષકોને મદદ કરે છે.	---	---	---	---
૫૧.	શાળાના આચાર્ય જાતે અથાગ પરિશ્રમ કરી ધડો બેસાડે છે.	---	---	---	---
૫૨.	આચાર્ય રચનાત્મક ટીકા કરે છે.	---	---	---	---

		ભાગ્યેજ	ક્યારેક ક્યારેક	મોટેભાગે	હમેશા
૫૩.	શાળાસમારંભોમાં આચાર્ય પૂરતી તૈયારી સાથે વ્યવસ્થિત રીતે બોલે છે.	---	---	---	---
૫૪.	પોતે જે ટીકા કરે છે તે યોગ્ય છે એમ સમજાવવાનો આચાર્ય પ્રયત્ન કરે છે.	---	---	---	---
૫૫.	શિક્ષકોની અંગત સુખાકારી માટે આચાર્ય પ્રયત્નશિલ રહે છે.	---	---	---	---
૫૬.	શિક્ષકોના આવતા પહેલા આચાર્ય શાળામાં આવી જાય છે	---	---	---	---
૫૭.	પોતે પ્રાપ્ત કરેલ નવા વિચારો આચાર્ય શિક્ષકોને જણાવે છે.	---	---	---	---
૫૮.	આ શાળાના આચાર્યને સમજવાનું સહેલું છે.	---	---	---	---
૫૯.	આચાર્ય શિક્ષકોને અંગત સમસ્યાઓ હલ કરવામાં મદદ કરે છે.	---	---	---	---
૬૦.	આચાર્ય શિક્ષકોને અંગત રીતે મદદરૂપ થાય છે.	---	---	---	---
૬૧.	આચાર્ય શાળાના શિક્ષકો શાળા સમય બાદ પોતાનું કાર્ય પૂરું કરી શકે તે માટે રોકાય છે.	---	---	---	---

	ભાગ્યેજ	ક્યારેક ક્યારેક	મોટેભાગે	હમેશા
૬૨. શિક્ષકમાં રહેલા નજીવા મતભેદો દૂર કરવામાં આચાર્ય મદદ કરે છે	---	---	---	---
૬૩. શાળામાં શિખવવામાં આવતા વિષયોની પસંદગીમાં શિક્ષકનો અભિપ્રાય સ્વીકારવામાં આવે છે.	---	---	---	---
૬૪. આચાર્ય શિક્ષકોને ગ્રાન્ટ-ઇન એઇડ કોડ સરેલા પંચના ધોરણે પગાર આપવામાં મદદ કરે છે.	---	---	---	---

A-4 Leadership Behaviour Description Questionnaire

(LBDQ)

કોડ નં.

સ્કોર	
હમેશા	
મોટેભાગે	
ક્યારેક	
ભાગ્યેજ	
ક્યારેક નહિ	
કુલ	

સેન્ટર ઓફ એડવાન્સડ સ્ટડી ઇન એજ્યુકેશન
મ. સ. યુનિવર્સિટી ઓફ વડોદરા
વડોદરા

નેતૃત્વ વ્યવહાર વર્ણન પ્રશ્નાવલી
(Leadership Behaviour Description Questionnaire)

ફક્ત સંશોધન માટે

શાળાનું નામ અને સરનામું : ______________________

____

____

સૂચના:-

આ સાથેના પાનાઓમાં આચાર્ય-સુપરવાઇઝરના વ્યવહારનું વર્ણન કરતા 30 વિધાનો આપ્યા છે. તમારી શાળામાં તમે તમારા આચાર્ય-સુપરવાઇઝરના વ્યવહારના સંબંધમાં શક્ય તથા યોગ્ય વર્ણન કરો એવી અમારી અપેક્ષા છે.

૧. અહીં તમારો નિર્ણય યોગ્ય કે અયોગ્ય છે તેની કસોટી કે પરીક્ષા કરવાનો હેતુ નથી.

૨. પ્રત્યેક વિધાન કાળજીપૂર્વક વાંચો અને વિચારો.

૩. નેતા આચાર્ય-સુપરવાઈઝર આ વિધાનમાં વર્ણવેલ વ્યવહારનો કેટલીકવાર અમલ કરે છે તેનો સાચો અને પ્રમાણિક નિર્ણય કરો.

૪. તમે જે નિર્ણય કરો તે પ્રમાણે દરેક વિધાન સામે દર્શાવેલ પાંચ વિકલ્પોમાંથી ગમે તે એકને પસંદ કરી તે ખાનામાં ✓ નું નિશાન કરો.

૫. તમે મોકળા મને નિર્ણય લેશો, તમારો નિર્ણય ગમે તે હોઈ શકે.

૬. તમારો ઉત્તર અવશ્ય ખાનગી રહેશે, તેથી વિના સંકોચે ઉત્તર આપશો.

૭. તમારા સાચા અને પ્રમાણિક નિર્ણય ઉપર જ સંશોધનની સફળતાનો આધાર છે તે ભૂલશો નહિ.

૮. ઉદાહરણ :

આચાર્ય શાળામાં મનસ્વી પણે વર્તે છે.

હમેશા	મોટેભાગે	ક્યારેક	ભાગ્યેજ	ક્યારેય નહિ

તમારા સહકાર બદલ આભાર.

		હંમેશા	મોટે ભાગે	ક્યારેક	ભાગ્યેજ	ક્યારેય નહિ
૧.	શિક્ષકો અને શાળાના અન્ય કર્મચારીગણને તે પોતાનું દ્રષ્ટિબિંદુ વલણ સ્પષ્ટ રીતે સમજાવે છે.	———	———	———	———	———
૨.	શાળાના શિક્ષકગણ સાથે વિચારોની આપલે કરી તે પોતાના નવા વિચારો ચકાસે છે.	———	———	———	———	———
૩.	તે શાળામાં બધાની સાથે કડક હાથે કામ લે છે.	———	———	———	———	———
૪.	જેવા તેવા કામની તે ટીકા કરે છે.	———	———	———	———	———
૫.	તે એવી ઢબે વાત કરે છે કે તેને કોઇ પડકારી શકે નહિ.	———	———	———	———	———
૬.	તે શાળાના દરેક કાર્યકર–ને જુદું જુદું વિશિષ્ટ કામ સોંપી દે છે.	———	———	———	———	———
૭.	કોઇપણ જાતના પૂર્વ આયોજન વગર તે કામ કરે છે.	———	———	———	———	———

	હમેશા	મોટે ભાગે	ક્યારેક	ભાગ્યેજ	ક્યારેય નહિ
૮. કાર્યસિધ્ધિની ચોક્કસ મર્યાદા તે જાળવી રાખે છે.	___	___	___	___	___
૯. તે વિઘાતક વૃત્તિઓનો સામનો કરવા પર ભાર મૂકે છે.	___	___	___	___	___
૧૦. કાર્યપ્રણાલીકાની એક સૂત્રતા જળવાઇ રહે એ માટે બધાને તે ઉત્તેજન આપે છે.	___	___	___	___	___
૧૧. પોતાની સંસ્થામાં તેના કાર્યો સૌ સમજે છે તેની તે ખાત્રી કરે છે.	___	___	___	___	___
૧૨. શાળાના શિક્ષકો અને અન્ય કર્મચારીઓ ઠરાવેલ ધારા-ધોરણનું યોગ્ય પાલન કરે તેનો તે આગ્રહ રાખે છે.	___	___	___	___	___
૧૩. શાળાના સ્ટાફ પાસેથી તે શી અપેક્ષાઓ રાખે છે તેની જાણ એ તેમને કરે છે.	___	___	___	___	___
૧૪. શાળામાં કામ કરતી પ્રત્યેક વ્યક્તિ પોતાની શક્તિ મુજબ કાર્ય કરે છે તેની તકેદારી રાખે છે.	___	___	___	___	___

	હંમેશા	મોટે ભાગે	ક્યારેક	ભાગ્યેજ	ક્યારેય નહિ
૧૫. શાળામાં કામ કરતી બધી વ્યક્તિઓના વિવિધ કાર્યો વચ્ચે સંયોજન દ્વારા સુમેળ સધાય તેની તે ખાસ કાળજી રાખે છે.	---	---	---	---	---
૧૬. શાળામાં કામ કરતી દરેક વ્યક્તિનું હિત સચવાય તે માટે એ પોતાનાથી બનતું બધુ કરે છે.	---	---	---	---	---
૧૭. શાળાના પરિવારનું સભ્યપદ દરેકને આનંદદાયક લાગે એ માટે તે તેમની નાની સરખી-સેવા બજાવતાય પાછા પડતા નથી.	---	---	---	---	---
૧૮. તેનું મન સહેલાઇથી સમજી કળી શકાય છે.	---	---	---	---	---
૧૯. શાળા પરિવારના સભ્યોની વાતો સાંભળવા માટે તે પૂરતો સમય કાઢે છે.	---	---	---	---	---
૨૦. તે પોતાનામાંજ રચ્યા-પચ્યા રહે છે.	---	---	---	---	---

	હમેશા	મોટે ભાગે	કયારેક	ભાગ્યેજ	કયારેય નહિ
૨૧. શાળામાં કામ કરતી બધી વ્યક્તિઓના અંગત કલ્યાણની તે કાળજી રાખે છે.	___	___	___	___	___
૨૨. પોતે કરેલા કાર્યો અંગે ખુલાસો આપવાની ના પાડે છે.	___	___	___	___	___
૨૩. પોતાના સાથીઓ સ્ટાફ સાથે ચર્ચા વિચારણા કર્યા વગર જ બધુ કામ કરે છે.	___	___	___	___	___
૨૪. બીજાના વિચારોને તે જલ્દી અપનાવી શકતા નથી.	___	___	___	___	___
૨૫. બધાજ શિક્ષકો પ્રત્યે પોતાના સમકક્ષ હોય એવું વર્તન રાખે છે.	___	___	___	___	___
૨૬. પોતાના વિચારો અને કાર્ય માં ઘટતા ફેરફાર કરવા તે હમેશા તત્પર રહે છે.	___	___	___	___	___
૨૭. તેમનો વ્યવહાર મળતાવડો છે, અને તેમને સહેલાઈથી મળી શકાય છે.	___	___	___	___	___

	હંમેશા	મોટે ભાગે	ક્યારેક	ભાગ્યેજ	ક્યારેક નહિ
૨૮. પોતાના સાથી શિક્ષકો સાથે એવી રીતે વાત કરે છે કે તેઓ બધા સ્વસ્થતા અને આત્મીયતા અનુભવે છે.	---	---	---	---	---
૨૯. પોતાના સાથી શિક્ષકોએ કરેલા સલાહ સૂચનોનો અમલ કરે છે.	---	---	---	---	---
૩૦. મહત્વની બાબતોમાં આગળ વધતાં પહેલાં તે પોતાના સાથી શિક્ષકોની અને અન્ય કાર્યકરોની અનુમતિ મેળવે છે.	---	---	---	---	---
કુલ ૧. ૧૫	---	---	---	---	---
૧૬. ૩૦	---	---	---	---	---
બધા મળી કુલ	---	---	---	---	---

Adapted from LBDQ developed by Halpin and Winer 1952.

A-5 Desai-Bhatt Group Intelligence Test

દેસાઇ-ભટ્ટ સમૂહ બુદ્ધિ કસોટી 274

: પ્રયોજકો :

ડૉ. કૃષ્ણકાન્ત ગો. દેસાઈ, એમ. એ., એમ. એડ્., પીએચ. ડી.
ડૉ. ચંપા લ. ભટ્ટ, એમ. એ., એમ. એડ્., પીએચ. ડી.

સૂચના: આ પુસ્તિકામાં કોઈ પણ જગ્યાએ કંઈ પણ લખવું નહિ, તેમ જ કોઈ પ્રકારની નિશાની કરવી નહિ. ઉત્તરો જુદા ઉત્તરપત્રમાં લખવાના છે.

મહાવરા કસોટી

દરેક પ્રશ્ન વાંચો અને આપેલા ઉત્તરોમાંથી જે ઉત્તર સાચો હોય તેનો અનુક્રમ દર્શાવતા અક્ષર આસપાસ **ઉત્તરપત્ર**માં ગોળ કૂંડાળું કરો.

૧. આ વાક્યનો છેલ્લો શબ્દ કયો છે?
(ક) આ (ખ) શબ્દ (ગ) છે (ઘ) છેલ્લો

૨. **ઊંચું**થી ઊલટું શું?
(ક) નીચું (ખ) લાંબું (ગ) પહોળું (ઘ) ટૂંકું

૩. છે બરફના પાણી કરતાં હોય ભારે–આ શબ્દો યોગ્ય રીતે ગોઠવી વાક્ય બનાવો. એ વાક્યનો અર્થ સાચો છે?
(ક) હા (ખ) ના (ગ) હશે

૪. મોગરો, ગુલાબ, બારમાસી—એમના વર્ગનો શબ્દ નીચેનામાંથી કયો છે?
(ક) છોડ (ખ) મૂળ (ગ) હાર (ઘ) કમળ

૫. (૧) આંધળામાં કાણો રાજા.
(૨) છે આંધળો ને નામ નયનસુખ.
(૩) ઉજ્જડ ગામમાં એરંડો પ્રધાન.
ઉપરની કહેવતોમાંથી કઈ કહેવતોના અર્થ સરખા છે?
(ક) ત્રણેના (ખ) ૧ અને ૨ ના (ગ) ૨ અને ૩ ના (ઘ) ૧ અને ૩ ના (ચ) બધીના અર્થ જુદા છે.

૬. નીચેના ક્રમમાં હવે પછી કઈ સંખ્યા આવશે?
૫, ૭, ૯, ૧૧
(ક) ૧૫ (ખ) ૧૭ (ગ) ૧૦ (ઘ) ૧૩

૭. **મીઠું** અને **ખારાશ** વચ્ચે જેવો સંબંધ છે, તેવો જ સંબંધ **ખાંડ** અને કોની વચ્ચે હશે?
(ક) મીઠાશ (ખ) તીખાશ (ગ) ગોળ (ઘ) કડવાશ

૮. નીચેનાંમાંથી કોણ બીજાં બધાંથી જુદું પડે છે?
(ક) ઘોડો (ખ) ગાય (ગ) આખલો (ઘ) ગધેડો (ચ) પાડો

૯. જ્યોતિ પાસે દીપા કરતાં ૫ રૂપિયા વધારે છે. જો બંનેના મળી ૨૫ રૂપિયા હોય તો દીપા પાસે કેટલા રૂપિયા હશે?
(ક) ૨૦ (ખ) ૫ (ગ) ૧૫ (ઘ) ૧૦

૧૦. અનિલ સુમનનો ભાઈ છે પણ સુમન અનિલનો ભાઈ નથી. તો તે બે વચ્ચે શી સગાઈ હશે?
(ક) ભાઈભાઈ (ખ) ભાઈબહેન (ગ) પિતરાઈ ભાઈઓ (ઘ) મસિયાઈ ભાઈઓ
અહીં અટકી જાઓ. કહેવામાં આવે નહિ ત્યાં સુધી પાનું ફેરવશો નહિ.

૧૧. **કરમસદ** શબ્દના અક્ષરોમાંથી કયો શબ્દ નહિ બની શકે?

(ક) કમર (ખ) રકમ (ગ) શરદ (ઘ) સમર

૧૨. **અધૂરું**થી ઊલટું શું?

(ક) પૂરું (ખ) રોકડું (ગ) બધું (ઘ) ઘણું

૧૩. ઘાસ બહુ સિંહને ભાવે—આ શબ્દોને યોગ્ય રીતે ગોઠવતાં બનતા વાક્યનો અર્થ સાચો છે?

(ક) હા (ખ) ના (ગ) હશે

૧૪. દૈનિક, માસિક, અઠવાડિક–એમના વર્ગનો શબ્દ નીચેનામાંથી કયો છે?

(ક) વાર્ષિક (ખ) ધનિક (ગ) ઐતિહાસિક (ઘ) રસિક

૧૫. (૧) ઘડો તેવી ઠીકરી.

(૨) અધૂરો ઘડો છલકાય.

(૩) ખાલી ચણો વાગે ઘણો.

ઉપરની કહેવતોમાંથી કોના કોના અર્થ સરખા છે?

(ક) ત્રણેના (ખ) ૧ અને ૨ ના (ગ) ૨ અને ૩ ના (ઘ) ૧ અને ૩ ના (ચ) બધીના અર્થ જુદા છે.

૧૬. નીચેના ક્રમમાં હવે પછી શું આવશે?

૬૪, ૩૨, ૧૬, ૮

(ક) ૨ (ખ) ૧૬ (ગ) ૧૦ (ઘ) ૪

૧૭. **ભૂખ** અને **ખોરાક** વચ્ચે જેવો સંબંધ છે તેવો જ સંબંધ **તરસ** અને કોની વચ્ચે હશે?

(ક) દૂધ (ખ) પાણી (ગ) ચા (ઘ) શરબત

૧૮. નીચેનાંમાંથી કોણ બીજાં બધાંથી જુદું પડે છે?

(ક) હાથ (ખ) હૃદય (ગ) પગ (ઘ) આંખ (ચ) કાન

૧૯. જો એક ખુરસી ૪૫ રૂપિયામાં વેચતાં ૭ રૂપિયા નફો થતો હોય, તો તે જ ખુરસી ૩૫ રૂપિયામાં વેચતાં કેટલો નફો મળે કે ખોટ જાય?

(ક) ૩ રૂપિયા ખોટ (ખ) ૩ રૂપિયા નફો (ગ) ૧૦ રૂપિયા ખોટ (ઘ) નફો કે ખોટ કંઈ નહિ.

૨૦. એક માણસ કોઠાંના ઝાડ નીચે બેઠો હતો. તેવામાં ઝાડ ઉપરથી કોઠું પડતાં તેના માથામાં વાગ્યું. તેને વિચાર આવ્યો, "સારું છે કે હું કોઠાંના ઝાડ નીચે બેઠો છું. જો તડબૂચના ઝાડ નીચે બેઠો હોત તો હું અત્યારે લોહીલુહાણ થઈ ગયો હોત." આ માણસ.........

(ક) મૂર્ખ હતો, કેમ કે પાકું તડબૂચ ઝાડ ઉપરથી પડતાં માથું ન ફૂટે પણ તડબૂચ જ ફાટી જાય.

(ખ) ડાહ્યો હતો કે તે તડબૂચના ઝાડ નીચે નહોતો બેઠો.

(ગ) ડાહ્યો હતો, કેમ કે તેને સારો વિચાર આવ્યો.

(ઘ) મૂર્ખ હતો, કેમ કે તડબૂચ વેલા ઉપર ઊગે છે.

૨૧. **વચન** અને **ચરણ** શબ્દોમાં કયો અક્ષર સામાન્ય છે?

(ક) ચ (ખ) વ (ગ) ન (ઘ) ણ

૨૨. **સુગંધથી** ઊલટું શું?

(ક) અગરબત્તી (ખ) ઉકરડો (ગ) ગંધરહિત (ઘ) દુર્ગંધ

૨૩. શિંગડાં હોય ઘોડાને અણીદાર છે–આ શબ્દો યોગ્ય રીતે ગોઠવતાં જે વાક્ય બને તેનો અર્થ સાચો છે?

(ક) હા (ખ) ના (ગ) હશે.

૨૪. છરો, તલવાર, બંદૂક—એમના વર્ગનો શબ્દ નીચેનામાંથી કયો છે?

(ક) એરણ (ખ) હથોડો (ગ) કાતર (ઘ) ભાલો

૨૫. (૧) પીળું તેટલું સોનું નહિ.

(૨) ઉજળું તેટલું દૂધ નહિ.

(૩) જેની આંખે કમળો તે બધું જ પીળું જુએ.

ઉપરની કહેવતોમાં કઈ કઈ કહેવતોના અર્થ સરખા છે?

(ક) ત્રણેના (ખ) ૧ અને ૨ ના (ગ) ૨ અને ૩ ના (ઘ) ૧ અને ૩ ના (ચ) બધીના અર્થ જુદા છે.

૨૬. નીચેના ક્રમમાં હવે પછી શું આવશે?

૨, ૪, ૮, ૧૬

(ક) ૨૪ (ખ) ૨૦ (ગ) ૩૨ (ઘ) ૧૮

૨૭. **મોટર** અને **પેટ્રોલ** વચ્ચે જેવો સંબંધ છે તેવો જ સંબંધ **આગગાડી** અને કોની વચ્ચે હશે?

(ક) ડબ્બા (ખ) ટિકિટ (ગ) એન્જિન (ઘ) કોલસા

૨૮. નીચેનાંમાંથી કોણ બીજાં બધાંથી જુદું પડે છે?

(ક) પૂના (ખ) અમદાવાદ (ગ) કોલંબો (ઘ) નાગપુર (ચ) મુંબઈ

૨૯. એક ફેબ્રુઆરી માસની પહેલી તારીખે રવિવાર છે. છાપાનો ભાવ રોજના ૧૦ પૈસા છે અને રવિવારના છાપાના ૧૫ પૈસા છે. જો એ વર્ષ લીપ ઈયર ન હોય તો તે માસનું બિલ ભરવા મેં પાંચ રૂપિયાની નોટ આપી તો મને પાછું શું મળશે?

(ક) ૨ રૂ. (ખ) ૨ રૂ. ૫ પૈ. (ગ) ૧ રૂ. ૯૫ પૈ. (ઘ) ૩ રૂ.

૩૦. તાર કરતાં ટેલિફોન વધુ ઉપયોગી છે, કેમ કે ....

(ક) તેનાથી ઘણે દૂર સુધી સંદેશો પહોંચાડી શકાય છે.

(ખ) તે વધુ આધુનિક શોધ છે.

(ગ) તેનાથી સામસામી વાત કરી શકાય છે.

(ઘ) તેનાથી ગુપ્ત સંદેશા મોકલી શકાય છે.

૩૧. **વનમહોત્સવ** શબ્દના અક્ષરોમાંથી નીચેનામાંથી કયો શબ્દ બની શકશે ?

(ક) વમન (ખ) મનોહર (ગ) માનવ (ઘ) વત્સલ

૩૨. જન્મથી ઊલટું શું ?

(ક) યૌવન (ખ) ઘડપણ (ગ) દુઃખ (ઘ) મરણ

૩૩. હોળી છે દિવાળીને દિવસે લોકો ચેતાવે–આ શબ્દોને યોગ્ય રીતે ગોઠવતાં બનતા વાક્યનો અર્થ સાચો છે ?

(ક) હા (ખ) ના (ગ) હશે

૩૪. લોહી, હાડકાં, ચામડી—એમના વર્ગનો શબ્દ નીચેનામાંથી કયો છે ?

(ક) પથ્થર (ખ) રેશમ (ગ) જોડા (ઘ) માંસ

૩૫. (૧) ટકાની ડોસી અને ઢબુ મુંડામણ.

(૨) સોના કરતાં ઘડામણ મોંઘું.

(૩) પીળું તેટલું સોનું નહિ.

ઉપરની કહેવતોમાંથી કોના કોના અર્થ સરખા છે ?

(ક) ત્રણેના (ખ) ૧ અને ૨ ના (ગ) ૨ અને ૩ ના (ઘ) ૧ અને ૩ ના (ચ) બધીના અર્થ જુદા છે.

૩૬. નીચેના ક્રમમાં હવે પછી કઈ સંખ્યા આવશે ?

૧૫, ૨૫, ૩૫, ૪૫

(ક) ૫૦ (ખ) ૬૦ (ગ) ૫૫ (ઘ) ૪૦

૩૭. **પ્રાણી** અને **પગ** વચ્ચે જેવો સંબંધ છે તેવો જ સંબંધ **ગાડી** અને કોની વચ્ચે હશે ?

(ક) પૈડાં (ખ) ઘોડો (ગ) બેઠક (ઘ) ઊતારુ

૩૮. નીચેનાંમાંથી કોણ બીજાં બધાંથી જુદું પડે છે ?

(ક) વાલ (ખ) વટાણા (ગ) તુવેર (ઘ) બાજરી (ચ) અડદ

૩૯. એક માણસને કુલ પાંચ છોકરાં છે, જેમની ઉંમરમાં બબ્બે વર્ષનો તફાવત છે, સૌથી નાનો છોકરો આજે બે વર્ષનો છે. જો બધા છોકરાઓની ઉમરનો સરવાળો આજે ૩૦ વર્ષ હોય તો ચાર વર્ષ પહેલાં તેમની ઉંમરનો સરવાળો કેટલો હશે ?

(ક) ૧૦ વર્ષ (ખ) ૧૨ વર્ષ (ગ) ૮ વર્ષ (ઘ) ૨૬ વર્ષ

૪૦. વાહન રસ્તાની ડાબી બાજુ પર હાંકવું જોઈએ, કેમ કે..............

(ક) ડાબી બાજુએ રસ્તો સારો હોય છે.

(ખ) ડાબી બાજુએ રાહદારીઓ ચાલતા હોતા નથી એટલે અકસ્માત ન થાય.

(ગ) ડાબી બાજુએ વાહન ઝડપથી ચાલે છે.

(ઘ) સામસામી દિશામાંથી આવતાં વાહનોનો માર્ગ એથી જુદો રહે છે.

૪૧. **અવતરણ** શબ્દના અક્ષરોમાંથી નીચેનામાંથી કયો શબ્દ બની શકશે ?

(ક) વતન (ખ) રમણ (ગ) અવતાર (ઘ) અંવર

૪૨. **મોંઘું**થી ઊલટું શું ?

(ક) સોઘું (ખ) ઓછું (ગ) ઘણું (ઘ) સોંઘવારી

૪૩. બોલવું છે સત્ય મોટા એ દુર્ગુણ—આ શબ્દોને યોગ્ય રીતે ગોઠવતાં બનતા વાક્યનો **અર્થ** સાચો છે ?

(ક) હા (ખ) ના (ગ) હશે

૪૪. શાળા, કૉલેજ, બાલમંદિર, એ ત્રણેમાં નીચેનાંમાંથી શાના વિના ન જ ચાલે ?

(ક) વિદ્યાર્થી (ખ) પટાવાળા (ગ) ઘંટ (ઘ) પરીક્ષા

૪૫. (૧) અક્કરમીના પડિયા કાણા.

(૨) સક્કરમીની જીભ અને અક્કરમીના ટાંટિયા.

(૩) જ્યાં જાય ઊંકો ત્યાં થાય સૂકો.

ઉપરની કહેવતોમાંથી કોના કોના અર્થ સરખા છે ?

(ક) ત્રણેના (ખ) ૧ અને ૨ ના (ગ) ૨ અને ૩ ના (ઘ) ૧ અને ૩ ના (ચ) બધીના અર્થ જુદા છે.

૪૬. નીચેની સંખ્યાઓ અમુક ક્રમમાં હોવા માટે ખાલી જગ્યામાં શું હોવું જોઈએ ?

૩, —, ૧૮, ૭૨

(ક) ૯ (ખ) ૬ (ગ) ૧૨ (ઘ) ૧૦

૪૭. **માણસ** અને **ગામ** વચ્ચે જેવો સંબંધ છે તેવો જ સંબંધ કોની અને **વાઘ**ની વચ્ચે હશે ?

(ક) વાઘણ (ખ) સિંહ (ગ) જંગલ (ઘ) ચટાપટા

૪૮. નીચેનાંમાંથી કોણ બીજાં બધાંથી જુદું પડે છે ?

(ક) તુરિયાં (ખ) દૂધી (ગ) રીંગણાં (ઘ) ભીંડા (ચ) ગાજર

૪૯. આજે માબાપની ભેગી ઉમર ૧૦ વર્ષના પુત્રની ઉંમરથી ૭ ગણી છે. ૧૦ વર્ષ પછીથી માબાપની ભેગી ઉંમર તે પુત્રની ઉંમરથી કેટલા ગણી હશે ?

(ક) સાડાત્રણ ગણી (ખ) ત્રણ ગણી (ગ) ચાર ગણી (ઘ) બમણી

૫૦. જંગલમાંથી એક સિંહનું મુડદું મળી આવ્યું. તેને કોઈ જગ્યાએથી લોહી નીકળેલું ન હતું. તે સિંહ કેવી રીતે મૃત્યુ પામ્યો હશે ?

(ક) તેણે ઝેરી વનસ્પતિ ખાધી હશે.

(ખ) કોઈ શિકારીએ તેને મારી નાખ્યો હશે.

(ગ) તે અતિ ઘરડો થઈ મૃત્યુ પામ્યો હશે.

(ઘ) સિંહણે તેને મારી નાખ્યો હશે.

૫૧. ઉંદર, માખી, નોળિયો, કૂતરો, બિલાડી—એમને કદના ક્રમમાં ગોઠવીએ તો બરાબર વચ્ચે શું આવે?

(ક) ઉંદર (ખ) માખી (ગ) નોળિયો (ઘ) બિલાડી

૫૨. **સખતથી ઊલટું** શું?

(ક) નરમ (ખ) દુઃખદ (ગ) વખત (ઘ) પ્રખર

૫૩. મધમાખીના બનાવવામાં મધમાંથી છે ખાંડ આવે—આ શબ્દોને યોગ્ય રીતે ગોઠવતાં બનતા વાક્યનો અર્થ સાચો છે?

(ક) હા (ખ) ના (ગ) હશે

૫૪. બટાટા, રતાળુ, આદુ—એમના વર્ગનો શબ્દ નીચેનામાંથી કયો છે?

(ક) સૂરણ (ખ) રીંગણાં (ગ) દૂધી (ઘ) માટી

૫૫. (૧) ખાળે ડૂચા ને દરવાજા ઉઘાડા.

(૨) પૈસાને પકડી રાખે ને રૂપિયાને જતો કરે.

(૩) પૈસો મારો પરમેશ્વર ને બૈરી મારો ગુરુ.

ઉપરની કહેવતોમાંથી કોના કોના અર્થ સરખા છે?

(ક) ત્રણેના (ખ) ૧ અને ૨ ના (ગ) ૨ અને ૩ ના (ઘ) ૧ અને ૩ ના (ચ) બધાના અર્થ જુદા છે.

૫૬. નીચેના ક્રમમાં હવે પછી શું આવશે?

૩, ૫, ૮, ૧૨, ૧૭

(ક) ૨૩ (ખ) ૨૨ (ગ) ૧૯ (ઘ) ૨૦

૫૭. **સ્વાદ** અને **જીભ** વચ્ચે જેવો સંબંધ છે તેવો જ સંબંધ **વાસ** અને કોની વચ્ચે હશે?

(ક) વાસના (ખ) દુર્ગંધ (ગ) ફૂલ (ઘ) નાક

૫૮. નીચેનામાંથી કોણ બીજાં બધાંથી જુદું પડે છે?

(ક) તપેલી (ખ) કૂજો (ગ) માટલી (ઘ) ઈંટ (ચ) નળિયું

૫૯. એક તાર ૧૦૦ મીટર લાંબો છે. તેના બબ્બે મીટરના ટૂકડા કરવા તે તારને કેટલી વખત કાપવો પડશે?

(ક) ૧૦૦ વાર (ખ) ૫૦ વાર (ગ) ૪૯ વાર (ઘ) ૫૧ વાર

૬૦. દુકાનની ચોકી કરનાર ચોકીદારે સવારે જઈને શેઠને કહ્યું કે મને આજે રાત્રે સ્વપ્ન આવ્યું કે દુકાનની પાછળના ભાગમાં આપ ખોદશો તો ધનનો ચરુ નીકળશે. શેઠે ચોકીદારને નોકરીમાંથી કાઢી મૂક્યો, કેમ કે..............

(ક) આવાં સ્વપ્ન અપશુકનિયાળ નીકળે છે.

(ખ) જ્યારે શેઠ ખાડો ખોદી ચરુ કાઢે ત્યારે ચોકીદાર અડધો ભાગ માંગે.

(ગ) એવાં સ્વપ્ન સાચાં ન પડે અને ખોદવાનો નકામો ખર્ચ થાય.

(ઘ) ચોકીદારે પોતાની ફરજ બરાબર બજાવી ન હતી.

૬૧. આ વાક્યના છેલ્લા શબ્દનો પહેલો અક્ષર બતાવો.

(ક) આ (ખ) અ (ગ) વો (ઘ) બ

૬૨. બાંધવું થી ઊલટું શું ?

(ક) છૂટવું (ખ) બંધન (ગ) છોડવું (ઘ) રાંધવું

૬૩. બદલે સૂંઢ હાથીને છે નાકને હોય—આ શબ્દો યોગ્ય રીતે ગોઠવતાં બનતા વાક્યનો અર્થ સાચો છે ?

(ક) હા (ખ) ના (ગ) હશે

૬૪. પોપટ, ચકલી, સમડી—એ ત્રણેને નીચેનામાંથી શું ન હોય તો ન જ ચાલે ?

(ક) માળો (ખ) બચ્ચાં (ગ) દાણા (ઘ) પાંખ

૬૫. (૧) કૂવામાં હોય તેવું હવાડામાં આવે.

(૨) અન્ન તેવા ઓડકાર.

(૩) હૈયે તેવું હોઠે.

ઉપરની કહેવતોમાં કોના કોના અર્થ સરખા છે ?

(ક) ત્રણેના (ખ) ૧ અને ૨ ના (ગ) ૨ અને ૩ ના (ઘ) ૧ અને ૩ ના (ચ) બધીના અર્થ જુદા છે.

૬૬. નીચેની સંખ્યાઓ અમુક ક્રમમાં હોવા માટે ખાલી જગ્યામાં શું હોવું જોઈએ ?

૧૮, —, ૨૩, ૨૭

(ક) ૧૯ (ખ) ૨૦ (ગ) ૨૧ (ઘ) ૨૨

૬૭. રંગ અને રંગવું વચ્ચે જેવો સંબંધ છે, તેવો જ સંબંધ કોની અને ધોળવું વચ્ચે હશે ?

(ક) ચૂનો (ખ) ભીંત (ગ) પરીક્ષા (ઘ) સફેદ

૬૮. નીચેનાંમાંથી કોણ બીજાં બધાંથી જુદું પડે છે ?

(ક) ફ્રૉક (ખ) ધોતિયું (ગ) કબજો (ઘ) ઘાઘરો (ચ) સાડી

૬૯. આજે બાપની ઉંમર પુત્રની ઉંમરથી બમણી છે, જો બાપ આજે ૪૦ વર્ષનો હોય તો બાપની ઉંમર બમણી થાય ત્યારે તે તેના પુત્રથી કેટલો મોટો હશે ?

(ક) બમણો (ખ) ચાર ગણો (ગ) ૨૦ વર્ષે (ઘ) ૪૦ વર્ષે

૭૦. તમે કોની માના બાપના દીકરા છો ?

(ક) મારી (ખ) મારી બહેનની (ગ) મારા ભાણેજની (ઘ) મારા ભત્રીજાની

૭૧. **મરણ, વચન, ચમન**—આમાંના એક શબ્દના બધા અક્ષરો બીજા બે શબ્દના અક્ષરોમાં આવી જાય છે. તે શબ્દનો વચલો અક્ષર શો છે?

(ક) મ (ખ) ન (ગ) ર (ઘ) ચ

૭૨. **નથી**થી ઊલટું શું?

(ક) હા (ખ) છે (ગ) નહિ (ઘ) હાથી

૭૩. ભૂંકે છે અવાજે ઘણા ગધેડો કર્કશ—આ શબ્દોને યોગ્ય રીતે ગોઠવતાં બનતા વાક્યનો અર્થ સાચો છે?

(ક) હા (ખ) ના (ગ) હશે

૭૪. લીલો, પીળો, વાદળી—એમના વર્ગનો શબ્દ નીચેનામાંથી કયો છે?

(ક) રંગ (ખ) આકાશ (ગ) લાલ (ઘ) ઘાસ

૭૫. (૧) દૂધનાં દૂધમાં અને પાણીના પાણીમાં.

(૨) ચોરની મા કોઠીમાં મોં ઘાલીને રડે.

(૩) ચોરનો ભાઈ ઘંટીચોર.

ઉપરની કહેવતોમાં કોના કોના અર્થ સરખા છે?

(ક) ત્રણેના (ખ) ૧ અને ૨ ના (ગ) ૨ અને ૩ ના (ઘ) ૧ અને ૩ ના (ચ) બધીના અર્થ જુદા છે.

૭૬. નીચેના ક્રમમાં હવે પછી શું આવશે?

૮, ૧૫, ૨૦, ૨૩

(ક) ૨૬ (ખ) ૨૪ (ગ) ૨૫ (ઘ) ૨૧

૭૭. **પિત્તળ** અને **સોના** વચ્ચે જેવો સંબંધ છે તેવો જ સંબંધ કોની અને **ચાંદી**ની વચ્ચે હશે?

(ક) કલાઈ (ખ) સાંકળાં (ગ) રૂપિયો (ઘ) તાંબુ

૭૮. નીચેનાંમાંથી કોણ બીજાં બધાંથી જુદું પડે છે?

(ક) નરગીસ (ખ) લતા (ગ) ઋતા (ઘ) વીણા (ચ) જ્યોતિ

૭૯. હું એક સીડીને છેક નીચેને પગથિયે ઊભો છું. સીડીના બરાબર વચલા પગથિયા સુધી પહોંચવા હવે બીજાં ચાર પગથિયાં ચઢવાં પડે તો સીડીમાં કુલ કેટલાં પગથિયાં હશે?

(ક) ૧૦ (ખ) ૮ (ગ) ૯ (ઘ) ૧૧

૮૦. હું એક સાંજે મેઘધનુષ્ય જોતો હતો. તે સમયે મારા ડાબા હાથ તરફથી એક મોટર આવી જમણા હાથ તરફ ચાલી ગઈ. તે મોટર કઈ દિશામાં ગઈ હશે?

(ક) ઉત્તર (ખ) દક્ષિણ (ગ) પૂર્વ (ઘ) પશ્ચિમ

૮૧. આ વાક્યના બરાબર વચલા શબ્દના વચલા અક્ષર પછી કયો અક્ષર છે?

(ક) વ (ખ) ચ (ગ) લા (ઘ) અ

૮૨. **વિનયથી** ઊલટું શું ?

(ક) સવિનય (ખ) પ્રણય (ગ) વિનયન (ઘ) અવિનય

૮૩. છે ચોપગું પક્ષી પ્રાણી નીચે પાણીની રહેનારું–આ શબ્દો યોગ્ય રીતે ગોઠવતાં બનતા વાક્યનો અર્થ સાચો છે ?

(ક) હા (ખ) ના (ગ) હશે

૮૪. દેડકું, બળદ, કબૂતર–એમના વર્ગનો શબ્દ નીચેનામાંથી કયો છે ?

(ક) છોડ (ખ) રમકડાં (ગ) સાપ (ઘ) હાડકાં

૮૫. (૧) બાખરાની ખિસકોલી સાકરનો સ્વાદ શું જાણે ?

(૨) અક્કલ બડી કે ભેંસ ?

(૩) ભેંસ આગળ ભાગવત.

ઉપરની કહેવતોમાંથી કોના કોના અર્થ સરખા છે ?

(ક) ત્રણેના (ખ) ૧ અને ૨ ના (ગ) ૨ અને ૩ ના (ઘ) ૧ અને ૩ ના (ચ) બધાના અર્થ જુદા છે.

૮૬. નીચેની સંખ્યાઓ અમુક ક્રમમાં હોવા માટે ખાલી જગ્યામાં શું હોવું જોઈએ ?

૯૦, ૮૦, ——, ૪૫

(ક) ૭૦ (ખ) ૬૦ (ગ) ૫૦ (ઘ) ૬૫

૮૭. **મામા** અને **કાકા** વચ્ચે જેવો સંબંધ છે તેવો જ સંબંધ કોની અને **ફુઆ**ની વચ્ચે હશે ?

(ક) ફોઈ (ખ) માસા (ગ) બાપ (ઘ) મા

૮૮. નીચેનાંમાંથી કોણ બીજાં બધાંથી જુદું પડે છે ?

(ક) દિલ્હી (ખ) આંધ્ર (ગ) કલકત્તા (ઘ) ચંદીગઢ (ચ) અમદાવાદ

૮૯. ૧ રૂપિયે ડઝન નારંગી લેવાને બદલે ૨૦ પૈસાની ૩ લેખે ૨ ડઝન નારંગી લેતાં કેટલો ફાયદો થાય ?

(ક) ૨૦ પૈસા (ખ) ૪૦ પૈસા (ગ) ૬૦ પૈસા (ઘ) ૫૦ પૈસા

૯૦. જ્યોતિ, પૂર્ણિમા, દીપા, માલતી અને જયશ્રી, એ પાંચ બહેનપણીઓ ફોટો પડાવવા બેઠી. દીપા અને માલતી છેડા ઉપર બેઠાં, જ્યોતિ દીપાની પાસે બેઠી અને જયશ્રી જ્યોતિની પાસે બેઠી. તો વચ્ચોવચ કોણ બેઠું હશે ?

(ક) પૂર્ણિમા (ખ) માલતી (ગ) જયશ્રી (ઘ) જ્યોતિ

283 ૯૧. કારકૂન, રાષ્ટ્રપતિ, પ્રધાન, પટાવાળો, કલેક્ટર—એમાંથી કોનો પગાર એમાંના બીજા કોઈના કરતાં વધારે નહિ હોય?

(ક) કારકૂનનો (ખ) રાષ્ટ્રપતિનો (ગ) પટાવાળાનો (ઘ) કલેક્ટરનો

૯૨. **વફાદારી**થી ઊલટું શું ?

(ક) નેકી (ખ) બેવફાઈ (ગ) બેવકૂફી (ઘ) હવાલદારી

૯૩. કોઈ પણ માણસના બે ચહેરા નથી હોતા સરખા તદ્દન—આ શબ્દોને યોગ્ય રીતે ગોઠવતાં બનતા વાક્યનો અર્થ સાચો છે ?

(ક) હા (ખ) ના (ગ) હશે

૯૪. દૈનિક પત્ર, અઠવાડિક પત્ર, માસિક પત્ર—એ ત્રણેમાં નીચેનામાંથી શાના વિના ન જ ચાલે ?

(ક) સમાચાર (ખ) લેખ (ગ) ચિત્ર (ઘ) પાનાં

૯૫. (૧) ન બોલ્યામાં નવ ગુણ.

(૨) એક નન્નો સો દુઃખ હરે.

(૩) બોલે તેનાં બોર વેચાય.

ઉપરની કહેવતોમાં કોના કોના અર્થ સરખા છે ?

(ક) ત્રણેના (ખ) ૧ અને ૨ ના (ગ) ૨ અને ૩ ના (ઘ) ૧ અને ૩ ના (ચ) બધીના અર્થ જુદા છે.

૯૬. નીચેની સંખ્યાઓ અમુક ક્રમમાં હોવા માટે ખાલી જગ્યામાં શું હોવું જોઈએ ?

—, ૨૫, ૩૦, ૩૭

(ક) ૨૦ (ખ) ૨૧ (ગ) ૨૨ (ઘ) ૧૭

૯૭. **શાંતિ** અને **વિકાસ** વચ્ચે જેવો સંબંધ છે તેવો જ સંબંધ કોની અને **વિનાશ**ની વચ્ચે હશે ?

(ક) અવિનાશ (ખ) નાશ (ગ) ખેતી (ઘ) યુદ્ધ

૯૮. નીચેનાંમાંથી કોણ બીજાં બધાંથી જુદું પડે છે ?

(ક) તંબૂરો (ખ) સિતાર (ગ) તબલાં (ઘ) દિલરુબા (ચ) સારંગી

૯૯. ૫ ટકા નફાથી વેચવાને બદલે એક કબાટ ૫ ટકા ખોટથી વેચતાં મને ૧૦ રૂપિયા ઓછા મળ્યા. તો તે કબાટની મૂળ કિંમત કેટલી હશે ?

(ક) ૫૦ રૂ. (ખ) ૧૦૦ રૂ. (ગ) ૯૫ રૂ. (ઘ) ૧૦૫ રૂ.

૧૦૦. કરણ પાસે અંશુમાન કરતાં વધુ પૈસા છે, પણ અજય પાસે છે તેટલા બધા નથી; તો કોની પાસે સૌથી વધુ પૈસા હશે ?

(ક) અજય પાસે (ખ) કરણ પાસે (ગ) અંશુમાન પાસે (ઘ) ચોક્કસ કહી ન શકાય.

૧૦૧. કેટલાંક, બધાં, કોઈ નહિ, ઘણાં, થોડાં—એમને ક્રમમાં ગોઠવતાં બરાબર વચ્ચે શું આવે?

(ક) કેટલાંક (ખ) બધાં (ગ) ઘણાં (ઘ) થોડાં

૧૦૨. **બેસવું**થી ઊલટું શું?

(ક) ઊંઘવું (ખ) ઊભા રહેવું (ગ) ઊઠવું (ઘ) જવું

૧૦૩. તે ઊંઘ છે માણસને જરાયે તંદુરસ્ત રહે આવે ન ત્યારે—આ શબ્દો ગોઠવતાં બનતાં વાક્યનો અર્થ સાચો છે?

(ક) હા (ખ) ના (ગ) હશે

૧૦૪. ઝુંપડી, મકાન, હવેલી—એ ત્રણેને નીચેનામાંથી શું ન હોય તો ન જ ચાલે?

(ક) બારી (ખ) કબાટ (ગ) પગથિયાં (ઘ) છાપરું

૧૦૫. (૧) પારકી મા જ કાન વીંધે.

(૨) પારકે ભાણે લાડવો મોટો.

(૩) પારકી આશા સદા નિરાશ.

ઉપરની કહેવતોમાંથી કોના કોના અર્થ સરખા છે?

(ક) ત્રણેના (ખ) ૧ અને ૨ ના (ગ) ૨ અને ૩ ના (ઘ) ૧ અને ૩ ના (ચ) બધીના અર્થ જુદા છે.

૧૦૬. નીચેના ક્રમમાં હવે પછી શું આવશે?

૧, ૨, ૬, ૨૪

(ક) ૪૮ (ખ) ૭૨ (ગ) ૧૨૦ (ઘ) ૯૬

૧૦૭. **ગાવું** અને **બજાવવું** વચ્ચે જેવો સંબંધ છે તેવો જ સબંધ **ખાવું** અને કોની વચ્ચે હશે?

(ક) પીવું (ખ) ખોરાક (ગ) પચાવવું (ઘ) પાણી

૧૦૮. નીચેનામાંથી કોણ કોણ બીજા બધાથી જુદા પડે છે?

(ક) માળી (ખ) ટપાલી (ગ) બેલિફ (ઘ) પોલીસ (ચ) હવાલદાર

૧૦૯. ક્રિકેટની એક ટીમ કુલ ૨૦ મેચ રમી તે પૈકી હાર્યા કરતાં જો તે ૪ મેચ વધુ જીતી હોય, તો તે કેટલી મેચ જીતી હશે?

(ક) ૧૦ (ખ) ૧૨ (ગ) ૮ (ઘ) ૧૬

૧૧૦. એક કિલોગ્રામ લોખંડ અને એક કિલોગ્રામ લાકડામાં કોણ વધુ ભારે હશે?

(ક) લોખંડ (ખ) લાકડું (ગ) કોઈ નહિ (ઘ) ચોક્કસ કહી શકાય નહિ.

285

કૉપીરાઈટ

આ પુસ્તિકામાંની વસ્તુ કૉપીરાઈટના કાયદા અનુસાર સુરક્ષિત રાખવામાં આવી છે. આ પુસ્તિકાને છપાવવી, સાઇક્લોસ્ટાઈલ કે ડુપ્લીકેટ કરી તેની નકલ કાઢવી, વગેરે કૉપીરાઈટનો ભંગ લેખાશે. એમાંની વસ્તુનો બીજો ઉપયોગ કરવા કે તેનું ભાષાંતર કરવા પરવાનગી લેવી આવશ્યક છે.

આ પુસ્તિકાઓ માત્ર સંશોધન કરનારને, માર્ગદર્શન કાર્યકર્તાઓને તથા શાળા-કૉલેજોના આચાર્યોને ૫૦ કે તેથી વધુ જથ્થામાં જ મળી શકશે. છૂટક નકલ આપવામાં આવશે નહિ.

તૃતીય સંસ્કરણ : ૧૯૭૨
પ્રત : ૧૦,૦૦૦

કિંમત ૪૦ પૈસા
અલગ ઉત્તરપત્રની કિંમત ૫ પૈસા
સૂચનાપત્રની કિંમત ૫૦ પૈસા

: પ્રાપ્તિસ્થાન :
અંશુમાન કૃષ્ણકાન્ત દેસાઈ
૨૩ હિન્દુ કૉલોની, નવરંગપુરા
અમદાવાદ-૯

ચંદ્રિકા પ્રિન્ટરી : મિરઝાપુર રોડ, અમદાવાદ

A-6 Achievement Test

જ્ઞાનલબ્ધિ કસોટી : શ્રેણી ૭

નામ :______________________________________

શાળાનું નામ :________________________________

પિતાનું ભણતર :________________ પિતાનો ધંધો :______

પિતાની કુલ માસિક આવક:____________________ રૂપિયા.

સૂચના : નીચે કેટલાક સવાલો પૂછવામાં આવ્યા છે. દરેક સવાલની સાથે ત્રણ કે ચાર જવાબો આપવામાં આવ્યા છે. તમને જે જવાબ સૌથી વધુ યોગ્ય લાગે તે નંબર ઉપર ○ ની નિશાની કરો.

ઉદાહરણ: દુરબીનથી પણ આપણે ઘણે દૂર આવેલા પર્વતો જોઈ શકતા નથી, કારણ કે,

૧. દુરબીનની રચનામાં ખામી હોય છે.

૨. આપણી દ્રષ્ટિ લાંબુ અંતર જોવા ટેવાયેલી નથી.

૩. સૂર્યના કિરણો આંખ પર પડે છે.

(૪) પૃથ્વિની સપાટી વળાંકવાળી ગોળ છે.

કસોટી – ૧ ભૂગોળ :

૧. બાંગ્લા દેશને સોનેરી રેસાનો મુલક કહે છે, કારણ કે,

૧. ત્યાંની આબોહવા પાકને અનુકૂળ છે.

૨. ત્યાં શણનો પુષ્કળ પાક ઉતરે છે.

૩. ત્યાં સોનાની અનેક ખાણો આવેલી છે.

૪. ત્યાં લોકો સોનેરી રેસાનાં કપડાં પહેરે છે.

૨. ભારતના પૂર્વ કિનારે કયું કુદરતી બંદર છે ?
   ૧. મદ્રાસ   ૨. વિશાખાપટ્ટનમ
   ૩. કલકત્તા   ૪. મછલીપટ્ટમ
૩. રૂરકેલા ભીલાઇ અને દુર્ગાપુરમાં શાનું કારખાનું આવેલું છે ?
   ૧. ખાંડ   ૨. રેલ્વે એન્જિન
   ૩. લોખંડ અને પોલાદ   ૪. ટેન્કો અને વિમાન.
૪. લોકો પ્રવાહી સોનું કયા તેલને કહે છે ?
   ૧. પ્રાણીજ તેલને ૨. ખનીજ તેલને ૩. મગફળીના તેલને ૪. સોયાબીનના તેલને
૫. ગુજરાતમાં ____________ ખાતે ખાતરનું મોટું કારખાનું છે.
   ૧. બાજવા ૨. બારેજડા ૩. બારેજા ૪. બોરીઆવી

કસોટી – ૨ ઇતિહાસ

૧. અષો જરથુષ્ટને રાજાએ જેલમાં પૂર્યા, કારણ કે –
   ૧. તે પૈસાદાર કુટુંબમાં જન્મ્યા હતા.
   ૨. જન્મ વખતે તે હસ્યા હતા
   ૩. લોકોએ રાજાની કાનભંભેરણી કરી હતી.
   ૪. એ અગ્નિની પૂજા કરતા હતા.
૨. શૂન્યની શોધ કરનાર વૈજ્ઞાનિક કોણ ?
   ૧. આર્યભટ્ટ   ૨. ભાસ્કરાચાર્ય
   ૩. બ્રહ્મગુપ્ત   ૪. વિક્રમસારાભાઇ

૩. ગાંધીજીએ અસહકારની ચળવળ પાછી ખેંચી, કારણ કે –
   ૧. ચૌરીચૌરામાં હિંસક તોફાન થયા.
   ૨. ચળવળનો હેતુ પાર પાડયો હતો.
   ૩. કોંગ્રેસની એકતા જોખમમાં હતી.
   ૪. લૉર્ડ હાર્ડિન્જ ગુસ્સે થયા હતા.

૪. હિન્દમાં વેપાર માટે અંગ્રેજોએ ____________શહેરમાં કોઠી નાખી.

૧. સુરત	૨. મુંબઈ
૩. મદ્રાસ	૪. કલકત્તા

૫. બાબરે પાણીપતના પહેલા યુધ્ધમાં __________નો ઉપયોગ કર્યો.

૧. બંદુક	૨. તોપ
૩. મશીનગન	૪. બોંબ

<u>કસોટી – ૩ વિજ્ઞાન</u> :

૧. નીચેના પૈકી કયા વાયુનો લીલી વનસ્પતિ ખોરાક તરીકે ઉપયોગ કરે છે ?

૧. પ્રાણવાયુ	૨. અંગારવાયુ
૩. નત્રવાયુ	૪. ઓઝોન

૨. ભાજીપાલો ખોરાકમાં વિશેષ લેવાથી આપણને શું મળે છે ?

૧. પ્રજીવકો	૨. કાર્બોહાઇડ્રેટ
૩. તૈલીપદાર્થ	૪. પ્રોટીન

૩. અમીબામાં નીચેના પૈકી કઇ રીતે પ્રજનન થાય છે ?

૧. અવખંડન ૨. કલિકા સર્જન

૩. દ્વિભાજન ૪. લિંગો

૪. કાર્બનિક પદાર્થના દહનથી કયો વાયુ ઉત્પન્ન થાય છે ?

૧. અંગારવાયુ ૨. પ્રાણવાયુ

૩. નત્રવાયુ ૪. કોઇપણ વાયુ નહિ.

૫. નીચેના પૈકી કયો અવયવ ઐચ્છિક સ્નાયુઓનું નિયંત્રણ કરે છે ?

૧. હૃદય ૨. કરોડ રજ્જુ

૩. જઠર ૪. મગજ

૬. નીચેનામાંથી પાણીનું સૂત્ર કયું છે ?

૧. H_2O ૨. CO_2

3. MgO ૪. HCl

૭. રાસાયણિક ક્રિયા ઝડપી બનાવનાર પદાર્થ શું કહેવાય ?

૧. દહનશીલ ૨. વાહક

૩. ઉદ્દીપક ૪. અવક્ષેપક

૮. સૂર્યમંડળમાં ગ્રહોની સંખ્યા કુલ કેટલી છે ?

૧. ૮ ૨. ૭ ૩. ૧ ૪. ૧૦

૯. નીચેનામાંથી કયો ગ્રહ સૂર્યની સૌથી નજીક છે ?

૧. મંગળ ૨. શુક્ર ૩. બુધ ૪. શનિ

૧૦. નીચેનામાંથી કયા વૈજ્ઞાનિકે રેડિયમ તત્વની શોધ કરી હતી ?

૧. મેડમ ક્યુરી ૨. ન્યુટન

૩. જગદીશચંદ્રબોઝ ૪. રુથર ફોર્ડ.

કસોટી – ૪ ગુજરાતી :

૧. નીચે કેટલાક શબ્દો આપેલા છે. દરેક શબ્દની ત્રણ જોડણી સૂચવી છે. જે જોડણી સાચી લાગે તેની નીચે ઉદાહરણમાં દર્શાવ્યા મુજબ લાઈન દોરો.

ઉદાહરણ :	અનુકુળ	<u>અનુકૂળ</u>	અનૂકૂળ
૧.	નીયમીત	નિયમિત	નીયમિત
૨.	ટેશન	સ્ટેશન	સ્ટેશન
૩.	પરિક્ષા	પરીક્ષા	પરિકષા

૨. નીચે કેટલાક શબ્દોની સામે તેના અર્થ આપેલા છે. જે અર્થ યોગ્ય હોય તેની નીચે લીટી કરો.

૧.	દિન	–	બપોર	સાંજ	દિવસ
૨.	સદન	–	રહેઠાણ	ઘર	સારો દિવસ
૩.	તકદીર	–	લલાટ	નસીબ	ભવિષ્ય

૩. નીચે કેટલીક અધૂરી કહેવતો આપેલી છે, તેને પૂરી કરો.

૧. ધોબીનો કૂતરો નહી ઘરનો_________

૨. મુખમાં રામ ________________

૩. બોલે તેના ________________

૪. પાણીમાં રહેવું અને ________________

<u>કસોટી – ૫ ગણિત :</u>

સૂચના : અહીં કેટલાક પ્રશ્નો આપ્યા છે. દરેક પ્રશ્નના શક્ય ત્રણ જવાબો આપ્યા છે, તેમાંથી સાચો જવાબ શોધો તે જવાબના નંબર ઉપર O આવી નિશાની કરો.

દા.ત. ૨૫ નું વર્ગમૂળ ?

૧. ૧૦ ⓶ ૫ ૩. ૬૨૫

૧. સંગીતા અને મનીષા વચ્ચે ૭૫ રુપિયા ૪:૧ના પ્રમાણમાં વહેંચવામાં આવે તો મનિષાને કેટલા રુપિયા મળે ?

૧. ૪૫ રુપિયા ૨. ૩૦ રુપિયા ૩. ૧૫ રુપિયા

૨. મુકેશ પાસે ૩ ÷ ૯ લખોટી છે. ભાનુ પાસે ૩ ÷ ૯ લખોટી છે. તે બન્નેની ભેગી મળીને કુલ કેટલી લખોટી થશે ?

૧. ૬ ÷ ૧૮ ૨. ૬ ૩. ૧૮

૩. –૫, –૨, ૦ આ ત્રણ સંખ્યાઓમાંથી સૌથી નાની સંખ્યા કઈ છે ?

૧. –૫ ૨. ૦ ૩. –૨

૪. એક લંબઘનનું ઘનફળ ૬૦ મીટર છે. તેની લંબાઈ ૫ મીટર અને પહોળાઈ ૪ મીટર હોય તો તેની ઉંચાઈ કેટલી હશે ?

૧. ૩ મીટર ૨. ૪ મીટર ૩. ૫ મીટર

૫. ૧૬ નું વર્ગમૂળ, ને ટૂંકમાં કેવી રીતે દર્શાવાય ?

૧. ૧૬ ૨. ૩ $\sqrt{૧૬}$ ૩. આ બેમાંથી એકેય નહીં.

૬. ૧૨૦ મીટર લાંબી ગાડી કલાક ના ૭૨ કિ.મી.ની ઝડપે દોડે છે. ફાટક પાસે ઉભેલા સાંધાવાળા પાસેથી પસાર થતાં તેને કેટલો સમય લાગશે ?

૧. ૬ સેકન્ડ ૨. ૧૪ સેકન્ડ ૩. ૧૮ સેકન્ડ

૭. (−૪) × (−૫) નો ગુણાકાર શો થાય ?

૧. −૨૦ ૨. + ૨૦ ૩. −૯

૮. ૬૦૦ નું ૮ ટકા લેખે $\frac{૧}{૨}$ વર્ષનું વ્યાજ કેટલું થાય ? દાખલો કરો.

૯. પંકજ શરાફને ત્યાંથી રુપિયા ૮૦૦ વ્યાજે લાવ્યો ૩ વર્ષ પછી રુપિયા ૯૮૦ ચુકતે કર્યું તો શરાફે વ્યાજનો દર શો ગણ્યો હશે ?

૧૦. છગનલાલે ૬ % નો ૧૧૪ રુપિયા ના ભાવનો રુપિયા ૧૬૫૦નો સ્ટોક ખરીદ્યો. તો તેમણે સ્ટોકમાં કેટલા રુપિયાનું રોકાણ કર્યું હશે ?

A-7 Interview Schedule

INTERVIEW SCHEDULE FOR THE PARENTS

There are some questions in this Schedule regarding certain factors which may affect the growth, development and adjustment of your school going child. You are requested to give your reactions to the questions. The information supplied by you shall be kept strictly confidential. You are requested to please express your true reactions. The data obtained from you will be treated collectively and for the research purpose only.

1. Name :
2. Address :
3. Family :
   - (a) Single : ( )
   - (b) Joint ( )
4. Family Members :
   - (a) Two or three ( )
   - (b) Four to six ( )
   - (c) Seven and more ( )
5. Occupation of
   - (a) Father :
   - (b) Mother :

6. Monthly income :

(a) Upto 200 ( )

(b) 200-500 ( )

(c) 500-1000 ( )

(d) 1000 and above ( )

7. Academic Qualifications: Father Mother

(a) Illiterate

(b) Upto S.S.C.

(c) Higher Education

8. What is the position of the child in the family.

(a) First born ( )

(b) 2nd born ( )

(c) 3rd born ( )

(d) Other ( )

9. Which school does your child attend?

(a) Corporation ( )

(b) Private ( )

10. If private, why do you send your child there, even when it is charging fees? Is it because of following factors :

(a) Distance ( )

(b) More attention ( )

(c) Better teachers ( )

(d) Better co-curricular activities ( )

(e) Better results ( )

(f) Any other ( )

11. If Corporation, give the reasons for not sending him to private school. Is it because Corporation school is :

(a) Free ( )

(b) Near to home ( )

(c) Didn't get admission in private school ( )

(d) Any other. ( )

12. If given a chance, would you like to send your child to a private school instead of Corporation?

(a) Yes ( )

(b) No ( )

(c) Undecided ( )

13. If yes, Why?

14. (i) Are there difficulties faced by you regarding your child's education?

(a) Yes ( )

(b) No ( )

(ii) If yes, which are these :

(a) Books ( )

(b) Space ( )

(c) Light ( )

(d) Water ( )

(e) Distance ( )

(f) Girl's education ( )

(g) Work ( )

(h) Any other ( )

15. Whom does your child consult for improving his studies?

(a) Parents ( )

(b) Private tuition ( )

(c) Peer Group ( )

(d) Any other. ( )

16. What does your child to during the vacation?

(a) Help parents in work ( )

(b) Read story books ( )

(c) Study for next standard ( )

(d) Plays ( )

(e) Visits other places ( )

(f) Takes up a job ( )

(g) Any other. ( )

17. Do you visit your child's school?

(a) Yes ( )

(b) No ( )

18. If yes, how often?

(a) Quite often ( )

(b) Sometimes ( )

(c) On parents' day ( )

(d) Whenever called by the teacher ( )

(e) Any other ( )

19. Do you discuss your child's problems with the teachers?

(a) Yes ( )

(b) No ( )

20. What is the result of your child in the last examination.

(a) Ist ( )

(b) 2nd ( )

(c) Just pass ( )

(d) Failed ( )

(e) Any other ( )

21. What profession do you want your child to take up?